

" DZIAŁALNOŚĆ LIGI KOBIET NA PODSTAWIE PRASY REGIONALNEJ "

Codziennic pismo radomian - "Dziennik Powszechny" - w nr 98 w 1946 roku zamieścił następującą informację:

"LIGA KOBIET POWSTAŁA W RADOMIU

W dniu 5.4. w lokalu Rady Związków Zawodowych, Żeromskiego 21, odbyło się zebranie organizacyjne Ligi Kobiet, na którym wybrano Komitet Organizacyjny.

Następne zebranie Komitetu organizacyjnego "Ligi Kobiet" odbędzie się 11.4. w lokalu Rady Związków Zawodowych, Żeromskiego 21, II piętro, o godzinie 6-tej po południu, na którym odbędzie się dokooptowanie członków Komitetu.

Chętnych do współpracy prosimy.

Komitet organizacyjny "Ligi Kobiet"

Chcę przedstawić działalność Ligi Kobiet w Radomiu na przestrzeni bez mała 40 lat pracy tej organizacji - opierając się jedynie na doniesieniach codziennej prasy. Z góry zakładam brak harmonijnej ciągłości: referat o tej tematyce zostawiam historykom.

Wydaje mi się, że forma wybrana przeze mnie będzie interesująca, bo - choć materiał będzie niekompletny, wrywkowy - to jednak prasa notowała sprawy jej zdaniem najistotniejsze. Uważam, że cytowane przeze mnie notatki i artykuły będą obrazem zarówno rozwoju Ligi Kobiet na terenie naszego miasta jak i pracy redaktorów naszych dzienników.

Są okresy niezwykle ubogie w informacje prasowe, ale i takie, gdzie szeroko rozpisywano się na temat działalności organizacji. Wówczas pewne, mniej ciekawe, partie materiału pominęłam ze względu na czasowe ramy mojego wystąpienia.

O sprawach organizacyjnych Zarządu Miejskiego Ligi prasa radomska w następnych latach donosiła:

Życie Radomskie w nr 332 z 1948 roku:

"NOWY ZARZĄD LIGI KOBIET"

W ostatnich dniach listopada odbyło się w Radomiu zebranie zarządu Ligi Kobiet, na którym sprawozdanie z dotychczasowej działalności organizacji złożyła ustępująca przewodnicząca ob. Przybylska.

Na stanowisko nowej przewodniczącej wybrana została jednogłośnie

prokurator Rafałowicz, na wiceprzewodniczącą Karasiowa, na członka zarządu ob. Wieczorkowska."

A w następnym - 1949 roku"- w 174 numerze Życia Radomskiego na stronie 6 czytamy:

"WALNE ZEBRANIE L.K. WYBRAŁO NOWY ZARZĄD .

W górznej sali ZZK odbyło się w Radomiu walne zebranie Z.M. Ligi Kobiet na którym dokonano wyboru nowych władz organizacji.

Po sprawozdaniu z działalności dotychczasowego Zarządu, złożonym przez przewodniczącą Wieczorkowską, Komisja Rewizyjna postawiła wniosek o udzielenie ustępującemu Zarządowi absolutorium.

O najpilniejszych zadaniach i planach Ligi Kobiet na przyszłość mówiła ob. Karasiowa.

Na naczelnym miejscu postawić trzeba walkę o pokój, jaką toczyć muszą kobiety we wszystkich demokratycznych państwach. Ważnym też zagadnieniem jest praca kulturalno-oświatowa. Nie można też zapomnieć o opiece społecznej i trosce o zdrowie.

W skład nowego zarządu weszły: przewodnicząca Nowakowska, wiceprzewodnicząca Malcowa i Pietrasiowa, skarbnik Barańska oraz 26 członkiń.

Skład Komisji Rewizyjnej: Antonina Jaeschke, Barbara Wójcikowa, Eugenia Kiljan.

Do sądu koleżeńkiego wybrano Czesławę Morawską, Bronisławę Sław i Marię Kotowską."

Kolejny artykuł dotyczący spraw organizacyjnych jest również swoistym sprawozdaniem, dlatego - choć jest dość długi - przytoczę go w całości. Zamieszczony został w 52 numerze "Słowa Ludu" z 1952 roku:

"POWAŻNE OSIĄGNIĘCIA RADOMSKIEJ ORGANIZACJI LK

24 III 1952 roku odbyło się zebranie wyborcze Zarządu Miejskiego Ligi Kobiet. W zebraniu wzięło udział ponad 200 delegatek.

Przewodnicząca dotychczasowa Zarządu tow. Nowakowska złożyła obszernie sprawozdanie z działalności Ligi Kobiet za 3-letni okres kadencji.

W sprawozdaniu tym omówione zostały osiągnięcia Ligi Kobiet ze szczególnym uwzględnieniem udziału kobiet w walce o pokój i plan 6-letni.

"W naszym mieście - mówiła tow. Nowakowska - kobiety zorganizowały się już w pierwszym roku niepodległości, tworząc przy KM PPR tak zwane "koło kobiet", które liczyło 57 członkiń. W związku z przemianami, jakie zaszły w naszym kraju i z rolą jaką zajęła kobieta w wolnym państwie ludowym, zaistniała w całej Polsce potrzeba

zorganizowania kobiet w masowej organizacji. Dlatego też w dniu 29 stycznia 1946 "koło kobiet" przy KM PPR przemianowane zostało na Ligę Kobiet. Od tej pory datuje się coraz szybszy rozrost naszej organizacji. Pod koniec 1948 roku liczba członkiń Ligi Kobiet w Radomiu wzrosła do 3500. Już w tym czasie dzięki propagandzie Ligi Kobiet 250 kobiet z PMT i RZO, Zakładów Mięsnych przystąpiło do współzawodnictwa pracy."

Właściwy przełom w pracy LK, mówiła dalej tow. Nowakowska, nastąpiła dopiero w czerwcu 1949, kiedy na walnym ~~zjeździe~~ zgromadzeniu wybrane zostały aktywistki kobiece, które przy pomocy partii potrafiły planowo i w sposób zorganizowany prowadzić pracę wśród kobiet. Dzięki właściwej propagandzie liczba członkiń wzrosła do 7000.

ZM LK prowadził szereg różnych akcji. Sekcja kulturalno-oświatowa np. prowadziła rejestrację analfabetek, organizowała odczyty na tematy polityczno-społeczne, tworzyła zespoły czytelnicze. Sekcja szkolenia zawodowego - np. w RZO kursy warsztatowe, które ukończyło 800 kobiet. Sekcja opieki społecznej zorganizowała komitety opiekuńcze nad Domami Dziecka i przedszkolami. Ponadto LK prowadziła na dworcu Izbę Dworcową, która obsłużyła ok. 6000 dzieci i 3000 matek ciężarnych. Zasługą LK była również zbiórka pieniężna i podarków dla dzieci walczącej Korei. W akcji zbierania podpisów pod Apelem Sztokholmskim wzięło udział w Radomiu 300 członkiń. Poważny jest również udział członkiń w Miejskiej Radzie Narodowej. Wiele aktywistek wchodzi w skład najrozmaitszych komisji MRN a 3 członkinie radomskiej LK wchodzi ~~wchodzi~~ do WRN.

Z kolei tow. Nowakowska omówiła współzawodnictwo i racjonalizację prowadzone przez kobiety zatrudnione w radomskich zakładach. Są wśród nich tow. tow. odznaczone Krzyżami Zasługi: Franciszka Białas, Eugenia Jagiełło i Stanisława Szczerbińska z Zakładów Metalowych, wyróżnione odznakami "Przodownika Pracy" tow. tow. Wanda Derlatka, Elżbieta Gietrzyńska, Józefa Jeźmańska, Zofia Kupisz i Leokadia Szydło z RZO.

Patrząc z perspektywy czasu na rozwój LK widzi się wielkie postępy. Obecnie na terenie miasta jest organizacją masową liczącą 12.875 członkiń.

Wybory nowego zarządu: Do zarządu weszło 31 kobiet, wśród nich najlepsze przodownice pracy, aktywistki i racjonalistki. Wybrano również kilka członkiń z dotychczasowego zarządu tow. Nowakowską, Pietrasową, Gajewiczową, Stawową, Getnerową i Cyglerową."

Tyle informacji zamieszczonych w "Słowie Ludu". Zanim rozszerzę i uzupełnię zasygnalizowaną w artykule działalność Ligi Kobie - należy

wspomnieć o drugim zarządzie tejże organizacji. Radom był wówczas miastem wydzielonym województwa kieleckiego i posiadał władze administracyjne miejskie oraz powiatowe. Analogicznie przedstawiały się instytucje i organizacje. M.in. w odniesieniu do Ligi Kobiet siedziba powiatowego zarządu mieściła się na terenie m. Radomia; prowadził on działalność głównie na terenie powiatu radomskiego. Niekiedy działalność tych zarządów zazębiała się.

W artykule:

"SZKOLI KOBIETY, UŁATWIA ZAROBKOWANIE, OPIEKUJE SIĘ MATKĄ I DZIECKIEM, - OTO CELE I ZADANIA LIGI KOBIET"

Życie Radomskie w numerze 67 z 1948 roku pisało:

"Powiatowy i Miejski Oddział Ligi Kobiet mieści się w Radomiu przy ul. Żeromskiego 11. Zorganizowane zostały 3 koła LK /przy Rodzinie Wojskowej, w Klejarni Pudełek oraz w byłej fabryce Kromołowski/. Czynne jest również koło w Wolanowie, w stadium organizacji jest koło w Strzałkowie. Działalność Ligi Kobiet idzie w 2 zasadniczych kierunkach: opieką nad kobietą i dzieckiem potrzebującymi pomocy oraz szkolenia kobiet bezrobotnych."

W tym samym roku "Życie Radomskie" w numerze 307 zamieściło informację:

"POWIATOWY KOMITET LIGI KOBIET ROZPOCZĄŁ PRACĘ W TERENIE

Akcja pracy społecznej Powiatowego Komitetu Ligi Kobiet w składzie przewodniczącej J. Zielińskiej, I. Papińskiej, B. Zwierzchowskiej, St. Jaroszyńskiej oraz instruktorki powiatowej H. Nowakowskiej stale się rozwija. W okresie października zorganizowano koła Ligi Kobiet w 6 gminach: Orońsko, Parznice, Wieniawa, Wola Lipieniecka, Trablice. Wytycznymi pracy kół Ligi Kobiet jest ścisła współpraca z Kołami Gospodyń Wiejskich, których jeszcze na terenie istnieje 41".

W następnym, 1949 roku, "Życie Radomskie" zamieściło informację pod tytułem **"22 TYS. CZŁONKINI SKUPIA LIGA KOBIET W WOJEWÓDZTWIE KIELECKIM"**, z której wybrałam niewielki fragment:

"Liga Kobiet rozpoczęła swoją działalność w Kielcach w styczniu 1946 roku. Obecnie na terenie woj. kieleckiego organizacja liczy ponad 22 tys. członkiń zrzeszonych w ok. 400 kołach. Najlepiej funkcjonują zarządy powiatowe w Radomiu i Pińczowie..."

Przytoczony uprzednio artykuł ze Słowa Ludu "POWAŻNE OSIĄGNIĘCIA RADOMSKIEJ ORGANIZACJI LIGI KOBIEC" z 1952 roku zawierał informacje o działalności organizacji. Nasza prasa codzienna na przestrzeni lat donosiła o pracach, akcjach i osiągnięciach Ligi. Z ogromnej ilości materiału wybrałam najbardziej charakterystyczne wiadomości, starając się ukazać wszechstronność działań.

Pierwszym najważniejszym zadaniem Ligi Kobiet było zapewnienie utrzymania kobiecie, a w związku z tym walka z bezrobociem i szkolenie niewykwalifikowanych kobiet. Sprawa ta była również troską władz miasta określaną wówczas mianem Zarządu Miejskiego.

Na łamach "Życia Radomskiego" z 1948 roku w numerze 309 czytamy:
"LIGA KOBIEC WALCZY Z BEZROBOCIEM

Liga Kobiet otrzymała w ostatnich dniach października dotację od Zarządu Miejskiego w wysokości 150 tys. zł przeznaczoną na walkę z ~~brak~~ bezrobociem wśród kobiet."

Na temat szkolenia ukazało się wiele informacji. Oto niektóre z nich:

"LIGA KOBIEC ORGANIZUJE KURSY KRAWIECKIE

Kurs ukończyło 25 kobiet. Absolwentki kursu zostaną zatrudnione w Spółdzielni Pracy "Wspólnymi Siłami" jako chałupniczki. Szkolenie jest całkowicie bezpłatne." /Życie Radomskie 1948 nr 230/

"LIGA KOBIEC ORGANIZUJE KURS PISANIA NA MASZYNIE

Zarząd Miejski Ligi Kobiet organizuje miesięczny kurs pisania na maszynie. Wykłady trwać będą 7 godzin dziennie i obejmą pobok ćwiczeń praktycznych - naukę księgowości oraz naukę o Polsce i świecie współczesnym". /Życie Radomskie 1949 nr 321/.

"Zarząd Miejski Ligi Kobiet organizuje dla członkiń 3-miesięczny kurs kroju i szycia. Uczestniczki zatrudnione będą w Krawieckiej Spółdzielni Pracy "Postęp". " /Życie Radomskie 1950 nr 43/

"KOBIEC KSZTAŁCĄ SIĘ W ZAKŁADACH PRACY

W celu ułatwienia kobietom zdobycia zawodu, a równocześnie przysporzenia fachowych kadr Miejski Zarząd Ligi Kobiet w Radomiu skierował na szkolenie zawodowe kilkadziesiąt swych członkiń.

W zawodzie budowlanym kształci się 5 kobiet w SPB. Do "Sportu" skierowano 20 członkiń na naukę kroju i szycia rękawiczek. W spółdzielni "Wspólnymi Siłami" 20 kobiet przechodzi kurs krawiecki; z ZZWM nr 1 wyjdzie 8 przeszkolonych mechaników. Zaś w PDT 20 kobiet, a w MHD - 25 uczy się fachu ekspedientki.

Ponadto w początku stycznia 1951 roku rozpocznie się kurs zawodowy,

na który Liga Kobiet kieruje 28 swych członkiń, które przejdą zawodowe szkolenie na magazynierki, szklarki i szlifierki. W ten sposób blisko 100 kobiet wkrótce stanie przy swych nowych warsztatach pracy." /Życie Radomskie 1951 nr 7/

W artykule "WIELKIE ZADANIA KOBIETŚ JAK PRACUJE MIEJSKA ORGANIZACJA LK? STANISŁAWA OFFMAN - PIERWSZA W RADOMIU" w Życiu Radomskim nr 64 z 1951 roku czytamy m.in.

"... wysiłki nad przygotowaniem kobiet do pracy na odcinkach wyraźnie produkcyjnych nie ograniczają się do przemysłu budowlanego."

i dalej:

"... wielkie znaczenie posiada akcja uświadamiania prowadzona przez Ligę. Pierwsze sukcesy już nawet są.

Z powodzeniem zwerbowano na przykład pewne ilości kobiet na traktorzystki, szoferki, na agronomów dla spółdzielni produkcyjnych i PGR-ów, czy nawet na spawaczy lub mechaników."

xxx

"SZKOLENIE KOBIET BEZROBOTNYCH

W lokalu Państwowych Żeńskich Szkół Zawodowych 25 lutego 1948 rozpoczęcie się kurs szkolenia dla kobiet bezrobotnych. W kursie tym organizowanym przez Ligę Kobiet przy współudziale ssi pedagogicznych weźmie udział 200 kobiet." /Życie Radomskie 1948 nr 55/

O efektach działalności w tej dziedzinie podjętych przez Ligę Kobiet świadczy wzmianka zamieszczona w 247 numerze Życia Radomskiego z 1949 roku:

"Liga Kobiet w swym 2-letnim dorobku pracy, z tysiąca zatrudnionych kobiet wyszkoliła 80% niewykwalifikowanych i przystąpiła do szkolenia następnych kadr fachowców."

Liga Kobiet organizowała szkolenia mające na celu nie tylko zdobycie kwalifikacji niezbędnych w pracy zawodowej. Przyjście z pomocą kobiecie - to również ułatwienie jej życia codziennego. W tej dziedzinie Liga Kobiet ma również wielkie osiągnięcia.

W informacji zażytułowanej "LIGA KOBIET SZKOLI CZŁONKINIE" w 294 numerze ~~294x~~ Życia Radomskiego z 1949 roku czytamy:

"Zarząd Miejski Ligi Kobiet zorganizował szereg kursów. Między innymi 60 kobiet ukończyło 10-godzinny kurs dobrych matek, na którym zapoznano kobiety z racjonalną pielęgnacją i odżywianiem dzieci."

W tym samym roku w numerze 311 "Życia" czytamy:

"LIGA KOBIET UCZY GOTOWAC SMACZNIE, ZDROWO I TANIO"

"Jesteśmy na kursie oszczędnego żywienia rodziny, zorganizowanym w Państwowych Żeńskich Szkołach Zawodowych przez Zarząd Miejski

Ligi Kobiet.

...Przyszłam na wykład wprost z biura - mówi ob. Lutkiewicz referentka kobieca PSS - Kurs ten bowiem winna skończyć każda kobieta."

"NOWY KURS LIGI KOBIET

Miejski Zarząd Ligi Kobiet organizuje 12-dniowy kurs "Racjonalnego Żywienia Rodziny". Wykłady po 3 godziny dziennie odbywać się będą w Państwowych Szkołach Zawodowych Żeńskich /róg Focha i Żeromskiego/. Koszt 300 zł od osoby." /Życie Radomskie nr 264 z 1949 roku/.

Kolejne lata przynosiły podobne informacje świadczące, że Liga Kobiet dba o swoje członkinie:

"POKAZ GOSPODARSKI

Koło Ligi Kobiet przy ZZWM Nr 1 urządziło w ostatnich dniach pokaz przyrządzania surówek owocowo-jarzynowych i deserowych." /Życie Radomskie nr 141 z 1950 roku/

"PRALNIĘ I CEROWALNIĘ ZAŁOŻYŁO KOŁO LK NA SADKOWIE

Dużo inicjatywy wykazały członkinie Koła Ligi Kobiet na Sadkowie. Z dniem 15 marca 1952 roku uruchomiły pralnię i cerownię. Praktyczny ten pomysł został przyjęty z dużym zadowoleniem i aprobatą przez zainteresowanych, którzy dotąd wiele mieli kłopotu z brudną i podartą bielizną." /Życie Radomskie 1952 nr 86/.

I tak troska o kobietę trwa nieprzerwanie do dziś. W końcowej części notatki ~~zamieszczony jest~~ ~~zobacz~~ ~~Życie Radomskie~~ ~~nr~~ ~~197~~ ~~z~~ ~~roku~~ ~~czytamy~~ "ZAPROSZENIE DLA KOBIET. SPOTKANIE NA PLANTACH" zamieszczonej w 73 numerze Życia Radomskiego w 1974 roku czytamy: " Spotkanie organizuje Zarząd Miejski Ligi Kobiet. Dla uczestniczek urządzony zostanie pokaz kosmetyczny ze szczególnym uwzględnieniem pielęgnacji kobiecej urody."

W pierwszych latach po wojnie, na początku działalności Ligi Kobiet, jednym z najważniejszych zadań była walka z analfabetyzmem. Na ten temat przytoczę dwie informacje:

"LIGA KOBIET REJESTRUJE ANALFABETÓW

Zarząd Miejski Ligi Kobiet w Radomiu który zorganizowała już jeden kurs dla analfabetów I stopnia przeprowadza obecnie wśród członkiń Ligi ścisłą rejestrację osób nie umiejących czytać i pisać. W tym celu wszystkie członkinie - a jest ich w Radomiu 5366 - muszą osobiście wypełnić specjalne kwestionariusze kontrolne.

W ten sposób Liga Kobiet zrealizuje hasło: "Każda członkini Ligi Kobiet umie czytać i pisać". /Życie Radomskie nr 128 z 1949 roku/

Dругa informacja brzmi następująco:

JAK POWIATOWA LIGA KOBIET WALCZY Z ANALFABETYZMEM

i została zamieszczona w 83 numerze Życia Radomskiego z 1951 roku. Czytamy w niej: /cytuje fragmenty/

"Powiatowy Zarząd Ligi Kobiet w Radomiu energicznie współpracuje w likwidacji analfabetyzmu. /.../ Zorganizowano dwa kursy początkowego nauczania w Białobrzegach i Skaryszewie. Pierwszy liczący 95 kursistów, a drugi 17 słuchaczy. /.../

Za całkowitą likwidację analfabetyzmu w gminach Przytyk i Jedlińsk odpowiedzialny jest Powiatowy Zarząd Ligi Kobiet. Opiekuje się on 34 kursami i 539 słuchaczami. Prócz tego członkinie Ligi opiekują się 11 analfabetami w Wierzchowicach i Romanowie gm. Jedlińsk, którzy uczą się indywidualnie.

Ambicją powiatowego zarządu Ligi Kobiet jest, aby w podopiecznych gminach, a przede wszystkim w szeregach LK, nie było już po 1 maja analfabetów.

Obecnie Liga liczy jeszcze 48 niepiśmiennych członkiń."

Kolejna dziedzina działalności Ligi, to opieka nad tymi, którzy już albo jeszcze tej troski potrzebują. I tu mamy do odnotowania ciekawe sprawy:

"KOŁO LK PRZY PMT ZAOPIEKOWAŁO SIĘ DOMEM STARCÓW

Niezmiernie ożywioną działalność prowadzi Koło Ligi Kobiet przy Wytwórni PMT liczące aż 645 członkiń. Członkinie Koła LK zaopiekowały się Domem Starców prowadzonym przez Zarząd Miejski na Placu Stare Miasto. Zebrano 28.000 zł na zakup ciepłych pantofli dla starszków." Ta informacja pochodzi z 293 numeru Życia z 1949 roku.

I oto kolejna grupa potrzebująca opieki: W notatce zatytułowanej STOŁÓWKĘ DLA MŁODZIEŻY URUCHAMIA LIGA KOBIET informuje się o zebraniu, na którym: "omówiono sprawę uruchomienia stołówki dla uczącej się młodzieży. Nowa stołówka mieścić się będzie w lokalu Żeromskiego 11." Czytamy o tym w Życiu Radomskim z 1948 roku w numerze 228.

Najliczniejszą grupą otoczoną szczególną troską przez Ligę stanowią dzieci, a w pewnym sensie i ich matki.

W 1949 roku w numerze 182 Życie Radomskie informowało:

"W ostatnich dniach czerwca PCK w Radomiu przekazał Zarządowi Miejskiemu Ligi Kobiet Izbę Dworcową dla Matki i Dziecka. W Izbie prowadzona będzie nadal akcja opieki nad podróżującymi matkami oraz dożywianie niemowląt i dzieci."

Na temat Izby zamieszczone zostały na łamach Życia również inne artykuły. W 1950 roku w nr 67 "DOBRY JEST USTROJ, KTÓRY DBA O KOBIECĘ I DZIECKO" oraz w ~~1951~~ 1951 roku w nr 69 "IZBA DWORCOWA LIGI KOBIET NIESIE POMOC PODRÓŻUJĄCYM MATKOM I DZIECIOM". W tym ostatnim

artykule czytamy ~~wn.~~m.in. "Izba Dworcowa w Radomiu prowadzona przez Ligę Kobiet wywiązuje się dobrze ze swych obowiązków. Pożądane by więc było, aby władze PKP w porozumieniu z Ligą Kobiet oddały wspomniane pomieszczenia /wymienione wcześniej trzy wolne pokoje w sąsiedztwie/ pod Zarząd Izby Dworcowej."

Dzieci potrzebujące opieki, to nie tylko te znajdujące się w szczególnych warunkach np. podróżujące wraz z matkami. Potrzebują opieki dzieci matek pracujących - i to codziennie. Ta sprawa jest szerokim polem działania dla organizacji kobiecej.

"KOŁO LK PRZY "TYTONIOWCE" WEZWAŁO KOMITET BUDOWY PRZEDSZKOLA DO KONTYNUOWANIA ROZPOCZĘTYCH PRAC". Informację opatrzoną tym tytułem zamieściło Życie Radomskie w numerze 206 z 1950 roku; oto jej treść:

"Mija cztery miesiące od chwili, jak Miejski Zarząd Ligi Kobiet podjął zobowiązanie polegające na zebraniu funduszy na budowę przedszkola. Przewidywany koszt budowy przedszkola wynosi ponad 2 miliony złotych. Trzeba podkreślić, że realizacja zobowiązania radomskiej Ligi Kobiet spotkała się w mieście i powiecie z masowym poparciem."

Opinia społeczna jednoznacznie wiąże problem budowy przedszkoli z działalnością Ligi Kobiet, dając temu wyraz w na łamach Życia Radomskiego z 1962 roku w numerze 42:

"O WIELKI GŁOS LIGI KOBIET. PRZEDSZKOLA ZAPOMNIANYMI INWESTYCJAMI

Wielki głos w tej sprawie należy jednak do zakładowych kół Ligi Kobiet i aktywistek tej organizacji. Od nich to powinna wyjść sama inicjatywa przedstawiania i popierania na zebraniach samorządu robotniczego i posiedzeniach rad roboczych - przekazanie odpowiednich sum na budowę przedszkoli."

Liga Kobiet otacza opieką dzieci z różnych środowisk. Często była to pomoc okresowa - choć przez to nie mniej cenna. Dzięki pomysłowości działaczek - charakterystyczny był sposób zbierania środków na tę pomoc. Ilustrują to przykłady z codziennej prasy:

Życie Radomskie 1948 rok numer 312:

"ZE STAREGO KAPELUSZA BAMBOSZKI DLA DZIECKA. POŻYTECZNA AKCJA LK Jak się okazuje członkinie Ligi Kobiet postanowiły ze starych ubrań przygotować po odpowiedniej przeróbce zasób garderoby przeznaczony na "gwiazdkę" dla najbiedniejszych dzieci."

Życie Radomskie numer 18 z 1949 roku:

"200 WARTOSCIOWYCH PACZEK OTRZYMAŁY DZIECI OD LIGI KOBIET"

W czwartą rocznicę wyzwolenia Zarząd Ligi Kobiet obdarzył wartościowymi paczkami dzieci w powiecie. W akcji tej wydatną pomoc wykazał Powiatowy Związek Gminnych Spółdzielni Samopomoc Chłopska wyasygnowując na ten cel 35 tysięcy złotych."

Życie Radomskie numer 359 z 1949 roku:

"PREZENTY DLA DZIECI OD LIGI KOBIET

Wzorem lat ubiegłych Powiatowy Zarząd Ligi Kobiet przygotował podarki, którymi będą obdarzone najuboższe dzieci wiejskie. Warto podkreślić, że Liga Kobiet przygotowała akcję noworoczną z własnych funduszy, uzyskanych ze sprzedaży owoców z dzierżawionego sadu w Wośnikach."

Życie Radomskie 1951 nr 13:

"DZIS ZABAWA LIGI KOBIET W RYDOMIU

Miejski Zarząd Ligi Kobiet organizuje dziś, w sobotę 13 stycznia b.r. wieczornicę taneczną w Państwowym Domu Kultury. Organizatorki szykują moc niespodzianek. Wstęp tylko za zaproszeniami. Dochód z zabawy przeznaczają na pomoc dla dzieci koreańskich."

Ludność, a szczególnie dzieci, północnej Korei ogarniętej wówczas wojną otrzymywała pomoc m.in. z Polski. W tej akcji nie zabrakło radomskiej organizacji kobiecej.

Życie Radomskie nr 39 z 1951 roku:

"LIGA KOBIET DZIECIOM KOREI

Koło Ligi Kobiet przy Urzędzie Bezpieczeństwa Publicznego i Milicji Obywatelskiej w Radomiu oprócz zebranych podarków przekazało w gotówce około 4 tysięcy złotych na dzieci koreańskie."

W następnym, 1952 roku, Życie Radomskie w numerze 124 zamieściło informację:

"NA POMOC SANITARNA DLA KOREI ZBIERAŁA RADOMSKA LIGA KOBIET

Zarząd Miejski Ligi Kobiet przeprowadził ostatnio zbiórkę na pomoc sanitarną dla Korei. Zorganizowano imprezy w lokalach: Teatralnej - koncert wokalny-muzyczny z udziałem prof. Z. Kuklińskiej /fortepian/, ob. H. Kubasiewiczowej i prof. Bukowieckiego /śpiew/ oraz dwóch rewelersów pod dyr. prof. E. Langerera i w "Europie".

Imprezy dały w sumie około 3 tysięcy złotych. "

Szczególnym okresem pracy Ligi Kobiet są obchody Międzynarodowego Dnia Kobiet. Każdego roku w tym czasie prasa radomska zamieszczała artykuły o tematyce związanej z działalnością kobiecej organizacji. Z dużej liczby zgromadzonych informacji wybrałam kilka.

Życie Radomskie numer 10 z 1947 roku zamieszcza sprawozdanie z obchodów Święta Kobiety:

"W dniu tym radomska Liga Kobiet urządziła w górnej sali kina "Wisła" zebranie. Zebranie to zagała przewodnicząca radomskiej Ligi ob. Rogowa-Swiostkowa, udzielając głosu red. Dutkowskiemu, który w imieniu stronnictw politycznych powitał zebrane w sali słuchaczki. Następnie ob. Rogowa-Swiostkowa wygłosiła dłuższy odczyt na temat Święta Kobiety i zadań Ligi. W części koncertowej występowała p. Ramocińska, która odśpiewała kilka pieśni oraz żeński tercet wokalny TUR. Akompaniował prof Langer. W uroczystości wzięła udział również orkiestra kolejowa pod dyr. kapelmistrza Kozłowskiego."

Życie radomskie w numerze 52 z 1950 roku pisze:

"Na terenie całego powiatu radomskiego we wszystkich gminach i gromadach w których zorganizowane są Koła Ligi Kobiet odbywają się zebrania, na których omawiany jest sposób uczczenia Międzynarodowego Dnia Kobiet." Powyższa informacja opatrzona jest tytułem: "ZOBOWIĄZANIA LIGI KOBIET KU CZCI MIĘDZYNARODOWEGO DNIA KOBIET".

W 1951 roku Życie Radomskie w numerze 78 opatrzyło artykuł tytułem: "KOBIETY - PRACOWNICE PSS UCZCIŁY PRACĄ M. D. K.", w którym m.in. informuje:

"Koło Ligi Kobiet przy PSS łącznie z załogą /.../ da sumę ok. 2.000 złotych na budowę przedszkola na terenie PGR-u w Zaborowie."

Natomiast w 1961 roku w numerze 57 świąteczny artykuł zatytułowano "DZIEŃ KOBIET NA ROBOCZO". Czytamy w nim:

"Międzynarodowy Dzień Kobiet to nie tylko kwiaty, gratulacje i uroczystości. Kobiety chcą uczcić ten dzień czynem.

Kobiety zatrudnione w ZWAT T-9 podjęły zobowiązania produkcyjne na ogólną wartość 11 tys. zł. Załoga RZGastr. pracować ma przy sadzeniu drzewek i porządkowaniu zieleni. Ponad połowa kobiet zatrudnionych w Zakładach Metalowych bierze udział w zobowiązaniach produkcyjnych o wartości 28 tys. zł oraz społecznych na ponad 27 tys."

W 1962 roku Życie Radomskie pisząc o przygotowaniach kobiet do ich święta opatruje informacje tytułem: "PRZED DNIEM KOBIET. ZOBOWIĄZANIA I NIESPODZIANKI".

Sprawa zobowiązań przewąja się przez wszystkie lata i to nie tylko z okazji Międzynarodowego Dnia Kobiet. Zanim ~~niektóre~~ przytoczę fragmenty informacji prasowych dotyczące tej grupy ~~zagadnień~~ zagadnień - pozostanę jeszcze chwilę przy obchodach Dnia Kobiet. W tym swoistym dniu ~~szczególnie~~ ~~ważne~~ ~~są~~ ~~zauważane~~ szczególnie, nawet jeśli na co dzień nie docenia się ich pracy.

W 1963 roku na łamach Życia /w numerze 59/ został zamieszczony "LIST EGZEKUTYWY KM PZPR DO KOBIET M. RADOMIA", w którym czytamy:

"Pozdrowienia dla kobiet od władz miasta. Egzekutywa składa rado-
miankom - aby w codziennej pracy zawodowej, w wychowywaniu dzieci,
przyświecał Wam promień radości, optymizmu i zadowolenia."

W 1961 roku Życie Radomskie zamieściło w numerze 57 życzenia
"DLA KOBIET - OD KOBIET"

"Miejski Zarząd Ligi Kobiet pozdrawia wszystkie kobiety, kieruje
najlepsze myśli i życzenia. I oby dzień dzisiejszy upłynął Wam
spokojnie i w radości."

Obchody Międzynarodowego Dnia Kobiet są okazją do uhonorowa-
nia zasłużonych działaczek. Oto kilka sprawozdań z różnych lat:

Życie Radomskie 1959 nr 59 i 61:

"W sali Teatru im. St. Żeromskiego odbyła się akademія, na której
okolicznościowy referat wygłosiła Stanisława Żytkowska członek Zarzą-
du miejskiego Ligę Kobiet. W prezydium akademii ~~składowych~~
~~zajęły~~ zajęły miejsca zasłużone działaczki organizacji kobiecej
na czele z p. Hofmanową założycielką Ligi Kobiet w Radomiu.
Przewodniczący PMRN Wacław Telus udekorował szczególnie zasłużone.
Srebrne Krzyże Zasługi otrzymały: Felicja Karaś i Halina Łożyńska."

Życie Radomskie 1963 nr 60

"NA MIEJSKIEJ AKADEMII LIGI KOBIET KWIATY - PAMIĄTKOWE ODZNAKI -
ŻYCZENIA"

"Główne uroczystości z okazji 8 marca odbyły się w Radomiu w hali
Radoskóru uz udziałem przedstawicieli miejskich władz partyjnych
i administracyjnych. Przewodnicząca Zarządu Miejskiego Aleksandra
Adamczykowa wygłosiła referat. /.../ Kilka zasłużonych członkiń
otrzymało za długoletnią owocną pracę społeczną pamiątkową Odznakę
Tysiąclecia Paⁿstwa Polskiego: mec. Maria Gajewicz, Stanisława
Nowakowska, Felicja Kraś, Halina Kisiel, Anna Apanowicz, Leokadia
Dąbkowska."

I w 1973 roku /Życie Radomskie nr 67/

"Jeszcze w atmosferze świątecznej odbyło się spotkanie prezydium
Zarządu Miejskiego Ligi Kobiet z przedstawicielkami kół zakładowych
i terenowych. Działaczkom i wszystkim członkom kobiecej organizacji
przekazała serdeczne życzenia przewodnicząca ZM Ligi Kobiet Aleksand-
ra Adamczyk. Podczas spotkania Honorowe Odznaki Ligi Kobiet otrzyma-
ły: Janina Czykun, Leokadia Dąbkowska, Krystyna Grabowska, Stanisła-
wa Nowakowska i Maria Wink."

Ofiarność i chęć działania kobiet zrzeszonych w organizacji
znalazła oddźwięk w licznych zobowiązaniach podejmowanych z różnych
okazji. Wspominałam już o zobowiązaniach przy omawianiu obchodów
Międzynarodowego Dnia Kobiet. I znów musiałam dokonać wyboru cyta-

tów ilustrujących zaangażowanie członkiń Ligi Kobiet, bowiem literatura na ten temat jest dość obfita.

Życie Radomskie 1949 nr 192:

"KOŁA LIGI KOBIET PODEJMUJĄ ZOBOWIĄZANIA

Koło Ligi Kobiet przy Zakładach Wytwórczych Aparatury Telefonicznej Zakład T-42 zainicjowało współzawodnictwo w pomocy żniwnej średnio i maźorolnym chłopom."

A oto informacja z 1951 roku: Życie Radomskie nr 117:

"CZŁONKINIE MIEJSKIEGO ZARZĄDU LIGI KOBIET WYKONAŁY ZOBOWIĄZANIA 1-MAJOWE"

"20 kobiet przepracowało cały dzień przy robotach ziemnych na plantacjach miejskich. Inne własnymi siłami odmalowały i uporządkowały lokal biurowy Zarządu Ligi oraz całą świetlicę.

Realizowane też jest zobowiązanie werbunku nowych członkiń. /.../ Ponadto 20 członkiń obejmie w Święto Pracy dyżury przy stoiskach Domu Książki."

Życie Radomskie nr 155 z 1952 roku

"CZYN LIPCOWY KOBIET RADOMSKICH

Członkinie Miejskiego Zarządu Ligi Kobiet z radomskich zakładów pracy podjęły zobowiązania z okazji 8 rocznicy PKWN.

Załoga ~~Biura~~ Biura Wojewódzkiej Centrali ~~Handlowej Przemysłu Skórzanego~~ Handlowej Przemysłu Skórzanego podjęła czyn wartości 6 tys. zł W T-9 kobiety w liczbie 110 złożyły zobowiązanie produkcyjne na sumę 8.538 złotych."

Niecodzienną wiadomość zamieściło Życie Radomskie w nr 41 z 1961 roku:

"ZGŁOSIŁ SIĘ TAKŻE MĘŻCZYZNA. WPLYWAJĄ DALSZE ZOBOWIĄZANIA Z KOŁ LIGI KOBIET

Koło Ligi Kobiet Radomskich Zakładów Gastronomicznych ma do odnotowania ciekawostkę. Dla uczczenia 8 Marca elektryk Zenon Staniszewski podjął zobowiązanie bezpłatnie nawinąć silnik do pralki stanowiącej własność komisji kobiecej."

Liga Kobiet była inicjatorką czyhów podejmowanych przez kobiece załogi zakładów pracy. W 1961 roku w numerze 49 Życia Radomskiego czytamy:

"3 MLN PAPIEROSÓW PONAD PLAN - ZOBOWIĄZANIA KOBIET Z RWP

3 mln papierosów "Sport" ponad plan na sumę 450 tys. złotych wyprodukują kobiety z Radomskiej Wytwórni Papierosów. Poza tym przeprowadzono zbiórkę czasopism kolorowych i książek dla chorych w szpitalach - na sumę 3 tys. złotych."

V
"KOBIECY Z IDALINA ZWYCIEZYLY W KONKURSIE L.K.

Członkinie LK uczestniczą w długofalowym konkursie o tytuł najlepiej pracującego koła terenowego. Konkurs obejmuje działalność na różnych odcinkach m.in. rozszerzanie szeregów członkowskich, pracy na rzecz osiedla, pomocy w wychowaniu młodzieży, organizowanie na swym terenie miejsc zabaw dla dzieci.

Niedawno ogłoszono wyniki osiągnięte w ostatnim etapie konkursu. Pierwsze miejsce zajęły Koła Terenowe LK Idalin-Długojów, drugie koło z dzielnicy Obozisko a trzecie Koło w dzielnicy Glinice Zachodnie. Z kół specjalistycznych najlepsze było Koło LK przy Szpitalu w Krychnowicach, oraz koło Organizacji Rodzin Wojskowych."

/Życie Radomskie 1974 nr 35/

Szczególną okazją podejmowania ~~z~~ zobowiązań był Pierwszy Kongres Ligi Kobiet w 1951 roku. W okresie poprzedzającym Kongres co kilka dni prasa informowała o przygotowaniach, o zaangażowaniu kobiet. Wybrałam kilka cytatów charakteryzujących działalność radomskiej Ligi Kobiet w okresie przedkongresowym.

Zycie Radomskie nr 46

"Zrzeszone w organizacji Ligi Kobiet podejmują liczne zobowiązania produkcyjne, chcąc tym samym zadokumentować swą nieprzejednaną postawę wobec zagadnień obrony pokoju światowego."

i dalej:

"Koło Ligi Kobiet przy powszechnej spółdzielni spożywców w Radomiu zorganizowało wielki wiec wszystkich pracujących w tej placówce kobiet, przy czym obok rezolucji podjęto szereg cennych zobowiązań z okazji I Kongresu Ligi Kobiet oraz Międzynarodowego Dnia Kobiet. Kobiety przy PSS w Radomiu opodatkowały się z tej okazji jednorazowo w wysokości pół procent swych wynagrodzeń, co w sumie uczyniło trzy tysiące złotych. Pieniądze te, przekazane zostaną na budowę pierwszego przedszkola dla państwowego gospodarstwa rolnego w naszym powiecie.

Zarząd Koła Ligi Kobiet przy PSS postanowił przez akcję propagandową wciągnąć wszystkie kobiety na placówkach PSS do ruchu współzawodnicztwa."

Zycie Radomskie w nr 51 zamieściło notatkę; opatrzoną tytułem "WZMOŻONĄ PRACĄ UCZCZĄ PIERWSZY KONGRES KOBIEC PRACOWNICE SŁUŻBY ZDROWIA W RADOMIU" , w której m.in. czytamy:

"Do Zarządu Miejskiego Ligi Kobiet w Radomiu wpływają w dalszym ciągu meldunki z zebrań kobiet.." na każdym z tych zebrań kobiety wyrażały wolę walki o pokój, podejmowały zobowiązania przedzjazdowe;

Zycie Radomskie w numerze 78 poinformowało, że

"Staraniem zarządu Ligi Kobiet placówka nasza, jako symbol swej pracy zawodowej przesłała na I Ogólnopolski Kongres Ligi Kobiet artystycznie wykonany model miniaturowego sklepu wzorcowego."

Zycie Radomskie z tegoż samego, 1951 roku, w numerze 68 informowało:

"NIGDY NIE ZAPOMNIMY NASZYCH WRAŻEN Z KONGRESU. GŁOS MAJĄ RADOMSKIE DELEGATKI. Pod tym tytułem zamieszczono dłuższy artykuł, w którym m.in. czytamy:

"Sześć delegatek wybranych spośród ośmiu i pół tysiąca kobiet - członkiń Miejskiego Zarządu Ligi Kobiet reprezentowało miejscowe

społeczeństwo na Kongresie".

Na podstawie licznych artykułów i notatek informujących o spotkaniach z delegatkami zebrałam, że radomską organizacją reprezentowały m.in. przewodnicząca Zarządu Miejskiego Ligi Kobiet Stanisława Nowakowska, przewodnicząca PMT Schabowska, Piwońska z Zakładów Metalowych, Rybicka z KKK RZO.

Oprócz wymienionych akcji i działań - w prasie radomskiej zamieszczano niekiedy informacje o jednorazowych ~~szkoleniach~~ przedsięwzięciach, pożytecznych społecznie. Oto kilka ~~innych~~ cytatów z tego rodzaju działalności:

Życie Radomskie 1948 nr 342

"KONTROLA PODEJRZANYCH LOKALI. LIGA KOBIEC WALCZY Z ALKOHOLIZMEM

W związku z szerzącym się nałogiem pijaństwa na naszym terenie przedstawicielki Rad Kobięcych, Komisji Kobięcych oraz Ligi Kobiet zebrane na posiedzeniu postanowiły wystąpić z rezolucją: "W dni wypłat dokonywanych przez zakłady pracy na terenie naszego miasta zamknąć wszystkie lokale sprzedające napoje alkoholowe. Upoważnić w dniu wypłat lotne komisje kobiece do dokonywania kontroli we wszystkich lokalach, co do których istnieje pewność lub podejrzenie, że w zakazanych dniach sprzedają alkohol."

W numerze 331 ~~z 1950 roku~~ Życia Radomskiego z 1951 roku czytamy m.in.

"Jedną z form, jaką obrała radomska Liga Kobiet przystępując do walki z przejawami chuligaństwa jest opracowanie planu rozwoju sieci kół Ligi Kobiet wśród żeńskiej młodzieży szkolnej." ... "Wspólny wysiłek kobiet, nauczycielstwa i wszystkich mieszkańców miasta pozwoli zlikwidować wszelkie przejawy chuligaństwa wśród radomskiej młodzieży."

W 1951 roku w numerze 172 Życie Radomskie informowało:

"WPLYWAJĄ OFIARY NA POGORZELCOW Z POLAN

W tej notatce, po informacji ile zebrani pieniędzy, ubrań, żywności zaapelowano o dalszy ciąg akcji. Notatkę zakończono zdaniem:

"Ofiary przyjmuje Powiatowy Zarząd Ligi Kobiet, gmach b. starostwa pokój 217, II p., Miejski Zarząd Ligi Kobiet Żeromskiego w 11 oraz Polski Czerwony Krzyż ul. Żeromskiego 25."

I może cytat z Życia Radomskiego z 1973 roku, z numeru 67 z artykułu informującego o spotkaniu zorganizowanym przez Zarząd Miejski Ligi Kobiet:

"Uczestniczki spotkania przypomniały w dyskusji o trwającym między Kółkami współzawodnictwie na najlepsze wyniki w pracy, bieżących

sprawach swych dzielnic oraz uczestnictwie w konkursie. Właśnie jedna z młodych członkiń Ligi Kobiet z Radomia Izabela Urbanek w bardzo silnej ogólnopolskiej konkurencji zajęła trzecie miejsce w konkursie "Sławne Polki". Finał ten rozegrany był niedawno przed kamerami telewizji.

Obecnie już na mniejszą skalę ogłoszony został konkurs czytelniczy organizowany przez Ligę Kobiet i Miejską Bibliotekę Publiczną "Rok Nauki Polskiej".

Liga Kobiet dzięki swej wszechstronnej działalności jest zauważana i doceniana, spotyka się z szacunkiem.

W 1962 w numerze 52 Życie Radomskie zamieściło notatkę: "POSŁOWIE SPOTYKAJĄ SIĘ Z AKTYWEM LIGI KOBIET, której początek brzmi:

"Posłowie na Sejm PRL ~~St.~~ Stanisław Hasiak i mgr Stanisław Janeczek spotykają się 2 marca 1962 z aktywem kobiecym."

W numerze 122 Życia Radomskiego z 1968 roku jest informacja:

"STANISŁAWA NOWAKOWSKA ZASŁUŻONĄ DZIAŁACZKĄ LIGI KOBIET 18 maja 1968 roku w Zarządzie Miejskim Ligi Kobiet odbyła się miła uroczystość jubileusz 20-lecia pracy w organizacji kobiecej zasłużonej działaczki Stanisławy Nowakowskiej.

W uroczystości udział wzięli: Przewodniczący PMRN Wacław Telus, sekretarz KM PZPR R. Skupiński, sekretarz ZW LK Anna Pawelec i przewodnicząca Zarządu Miejskiego Ligi Kobiet Aleksandra Adamczyk. Działaczki Ligi Kobiet w serdecznych słowach wyraziły uznanie jubilatce za dotychczasową ofiarną pracę społeczną. St. Nowakowska jest również długoletnią radną MRN w Radomiu."

I jeszcze dwa cytaty jubileuszowe. Pierwszy z numeru 57 Życia Radomskiego z 1959 roku:

"NA JUBILEUSZ ŻYCZENIA I KWIATY

Niecodzienna uroczystość odbyła się ostatnio w salach ZEOW. Staraniem Zarządu Miejskiego Ligi Kobiet zorganizowano jubileusz 25-lecia pracy dla 20 pielęgniarek radomskiej służby zdrowia. Jubilatki odznaczone zostały nagrodami pieniężnymi i rzeczowymi."

A drugi... jest sprawozdaniem z obchodów 25-lecia radomskiej organizacji Ligi Kobiet. Choć artykuł nie jest chronologicznie najstarszym z cytowanych dziś przeze mnie, moim zdaniem bardzo pasuje na zakończenie dzisiejszych wspomnień. Jest w artykule serdeczność, ciepło, a zarazem pewnego rodzaju podsumowanie dość długiego okresu działalności Ligi. Posłuchajmy go w całości; pochodzi z 301 numeru Życia Radomskiego z 1970 roku.

SREBRNE WESELE W LIDZE

Przy powitaniu była krótka chwila niepewności ale zaraz bezbłędnie trafione imię: Mela nic się nie zmieniła... A to przecież koleżanka Wieczorkowska... Dlaczego nie ma naszej Felusi... Ola przyjedzie prosto z pociągą z konferencji ~~Włocławek~~ w Warszawie...

Koleżanki, prosimy siadajcie do "weselnego" tortu na nasze 25-lecie...

Tak to spotkały się któregoś wieczoru w przytulnym ośrodku "Praktyczna Pani" na Osiedlu XV-lecia pierwsze działaczki Ligi Kobiet w Radomiu. Wzruszające było to spotkanie kobiet, które w pierwszych dniach powojennych, jako młode dziewczęta lub wprawdzie doświadczone już w pracy politycznej ale obciążone obowiązkami rodzinnymi, postanowiły dotrzymać kroku ~~z~~ swym mężom i braciom w budowie ojczyzny, opartej na nowym, sprawiedliwym porządku. Ich sytuacja była zresztą niejednokrotnie trudniejsza - mimo oficjalnego równouprawnienia kobiety musiały siłą zdobywać sobie ~~własne~~ należne miejsce i stanowisko.

Czy pamiętacie - wspomina Janina Parżnicka - pierwszą akademię 8 marca. Przywiozłyśmy z terenu kobiety wiejskie, które wystąpiły w strojach ludowych. Była to niezapomniana akademія w sali kina "Swit".

działała

Nie tylko od święta i okoliczności ~~działała~~ Ligi Kobiet. Organizacja "posyłana" była na najtrudniejsze odcinki pracy politycznej. Na kilka dni wysyłano kobiety na wieś by zbierały podpisy pod Apellem Sztokholmskim, zakładały koła gospodyń wiejskich.

Kobiety nie zlekły się pracy, współzawodniczyły w wynikach ze swymi koleżankami z innych terenów. Jedno z takich zmagañ o zwycięski trud z ostrowieckimi koleżankami przyniosło 16 tys. godzin pracowanych z łopatami w ręku przy przebudowie placu Zwycięstwa. Szale zwycięstwa przechylił wówczas Radom na swoją stronę dzięki temu, że tutejszy aktyw miał poważne osiągnięcia.

Działaczkom radomskim nie brakowało ambicji. Posyłane na najtrudniejsze odcinki wywiązywały się dobrze. Ich głos ważył również w ogólnokrajowych problemach by w dowodach męczyzn wpisywano imiona dzieci, zabezpieczając sprawy alimentacyjne.

Rozwinęło się też poradnictwo prawne, placówki do dziś oddające wielkie usługi kobietom, które znalazły się w trudnej sytuacji życiowej. Ogrom pracy i trudu podejmowały przez 25 lat na każdym odcinku. Były wśród aktywistek kobiety wykształcone i mądre, a także bez szkoły, czerpiące prawdziwą wiedzę o życiu z doświadczenia. Mieszają się nazwiska: Morawska, Podnagórska, Hofmanowa, Przybylska, Pierzchałowa, Adamska, Gajewiczowa, Dąbrowska, Wieczorkowska, Parżnicka, Sadurska,

Pietrasiowa, Karasiowa, Nowakowska i wiele, wiele innych. Z tego grona odeszły już niektóre, inne w miarę swego zdrowia i sił nie przestały być aktywne.

Wychowanie młodzieży, uczenie społecznej wrażliwości, kształtowanie stożunków sąsiedzkich, pomoc kobietom w zdobywaniu umiejętności zawodowych i przydatnych w domu - oto kolejne zadania organizacyjne - podkreśla przewodnicząca Zarządu Miejskiego Ligi Kobiet Aleksandra Adamczyk.

W powodzenie tej misji można wierzyć - podjęto się tego 57 kół Ligi Kobiet istniejących w różnych środowiskach Radomia.

W 1975 roku powstał Zarząd Wojewódzki Ligi Kobiet. Zmieniła się struktura organizacyjna Ligi Kobiet Polskich. Ilość członkiń w różnych okresach była także różna. Lecz nie zmieniły się podstawowe cele organizacji - dobrze służyć Socjalistycznej Ojczyźnie, rzetelnie pracować dla jej rozwoju, służyć pomocą rodzinie, kobiecie.

Janina Tomasz

*Przejrzałam prasę radomską
2 lat 1945 - 1974
wypychano (106 artykułów)
2 tepe punkty w opracowanie
(skróty)*